

Voorganger: ds. Marjolein Hekman (Amsterdam)

Thema: **Ruimte scheppen voor het onverwachte**
n.a.v. Marcus 4: 26-32

Context 2022

'Volledig verantwoordelijk voor je eigen succes en je eigen falen'. Zo vat psychiater Paul Verhaeghe **de mythe van onze huidige tijd** samen. Hij bespreekt dat er veel meer depressies zijn dan vroeger en dat dit voor de betreffende mensen kan voelen als persoonlijk falen. En andersom, wanneer iemand succesvol is in zijn werk, veel geld verdient of het goed op orde heeft qua familie, vrienden en leuke activiteiten, dan is dat volledig de *eigen* verdienste.

Theoloog en psychotherapeut Eugen Drewermann beschrijft een vergelijkbare situatie als hij zegt dat we als mensen heel erg op zoek zijn naar *controle*. Uit angst om te falen willen we van tevoren weten hoe iets uit gaat pakken en ons op alle mogelijke situaties en uitkomsten voorbereiden. Als dingen vervolgens anders gaan dan gepland, proberen we zo snel mogelijk terug te gaan naar ons plan en trappen we wat onverwacht omhoog komt, terug de grond in. Hij zegt dan:

'Wij gaan met onszelf net zo om als met de velden en de weilanden van onze geïndustrialiseerde landbouwgrond, die wij – in de waan dat wij de productie ervan eindelijk kunnen opvoeren en verbeteren – kunstmatig overbemesten en met ongediertebestrijding 'beschermen' totdat we ze totaal hebben uitgeput en zo goed als ten dode hebben vergiftigd.'

Koninkrijk van God

In het verhaal dat we net lazen, is de situatie volledig anders. Het gaat over langzame groei en over passief toekijken. Jezus probeert in twee gelijkenissen iets duidelijk te maken van het koninkrijk van God. Dat heeft iets ongrijpbaars en daarom gebruikt hij beelden om er iets van te laten zien.

Het eerste beeld is van een mens die zaad uitstrooit op de aarde. Dat is voor degenen tegen wie Jezus spreekt, een bekend beeld. Maar wat daarna komt verrast: de boer gaat slapen. Hij waakt, hij slaapt, hij hoopt, hij heeft geduld.

We horen niets meer over het harde werk van de boer. Over zijn zorg voor het zaad. Over het weghalen van onkruid, het geven van water. Over zijn angst voor wat het zaad zal gaan doen en of er wel of geen oogst zal zijn.

Het zaad ontkiemt en schiet op, ook al weet de boer niet hoe. De aarde brengt uit zichzelf vrucht voort. Het zaad komt tot zijn doel zonder enige bemoeienis van buitenaf. Pas veel later, wanneer het tijd is om geoogst te worden, horen we weer dat de boer aan het werk gaat, hij slaat er de sikkel in.

Hierna schetst Jezus het beeld van het mosterdzaad. Een heel klein zaadje, dat uitgroeit tot een grote plant waar vogels in kunnen nestelen. Jezus lijkt zijn hoorders te willen

verzekeren dat het koninkrijk van God er al is en dat het zal uitgroeien tot iets groots.

Misschien vragen wij ons wel eens af waar dat koninkrijk van God eigenlijk is. In een tijd van oorlog, klimaatcrisis en onzekerheid. In een tijd waar de kerk krimpt, waar mensen onderdrukt worden en geen plek hebben om te schuilen en om zich thuis te voelen. In een tijd waarin we misschien zelf ook wel te maken hebben met ziekte, eenzaamheid of verlies. Hoezo, koninkrijk van God? *Waar dan?*

Het kan ons moedeloos maken, waarbij we denken: *laat maar zitten met dat koninkrijk*. Of het zorgt er juist voor dat we in ons eentje proberen dat koninkrijk tevoorschijn te krijgen door heel actief zo veel mogelijk goede dingen te doen.

God gebruikt het onverwachte

Het verhaal van het zaad in de akker en de boer die gaat slapen laat ons zien dat God zijn weg wel gaat. God laat het zaad groeien, ook al weten wij niet altijd hoe. God gaat door met zijn koninkrijk op voor ons vaak onverwachte manieren.

Het verhaal van het mosterdzaadje laat zien dat iets wat heel klein is, toch heel groot kan zijn. Het koninkrijk van God komt op onverwachte plekken en in onverwachte mensen naar boven. Het gaat in tegen onze verwachtingen en het daagt uit tot een nieuwe manier van kijken.

Het nodigt uit om niet moedeloos neer te

gaan zitten en ook niet in je eentje keihard te werken om dat koninkrijk tevoorschijn te toveren. Het nodigt uit om je ogen open te houden voor waar je iets van God, iets van het koninkrijk kunt zien. Om elkaar daarop te wijzen en samen te ontdekken hoe je daarin mee kan leven.

Wek mijn zachtheid weer

Nu er op zoveel plekken hard wordt gewerkt aan een verandering in onze geïndustrialiseerde landbouw, omdat we weten dat onze levens er vanaf hangen, is het om dezelfde reden ook tijd om te werken aan een omslag in die mythe van onze huidige tijd. **Succes is méé leven op plekken waar het leven al begonnen is, in jezelf en om je heen.**

En om die plekken te ontdekken is het nodig om ruimte te scheppen. **Ruimte voor jezelf, voor de ander en voor God.** En vanuit die ruimte kun je soms ineens dingen gaan zien, open zijn voor nieuwe gebeurtenissen en inzichten.

En het *veranderen van die mythe* kan je helpen om niet hard tegen jezelf te zijn voor alles wat je moet presteren en bereiken, je niet te verliezen in angst om te falen, maar je te laten uitnodigen door het leven en met zachtheid te kunnen kijken naar wie je bent en wat je doet.

Wek mijn zachtheid weer. Geef mij terug de ogen van een kind. Dat ik zie wat is, en mij toevertrouw, en het licht niet haat.

Amen

